

Rosszul lát, de a miénk: a magyar radar

2011.03.22.

1996-ban azt a megbízatást kaptam, hogy a NATO–magyar vegyes bizottságot kísérem a Zengőre és vegyük fel a kapcsolatot a pécsváradai önkormányzattal. A megbeszéléseken arról volt szó, hogy NATO-finanszírozással három légtér-felügyeleti radart telepítenek az országba, az egyik helyszín a Zengő lesz.

A radarnak 1999-re, a várható NATO-csatlakozásra állnia kell. A pécsváradai önkormányzatnak volt egy csörtéje 1994–95-ben a HM-el, mert a HM a gyalogsági lőtér közelségére hivatkozva nem engedélyezte a település bővítését, nem hagyta jóvá a városrendezési terv módosítását. A polgármester próbált üzletelni: ő nem akadályozza a radart, a HM viszont járuljon hozzá a tervmódosításhoz. A HM arrogáns módon ismételten elutasította a városrendezési terv módosítását. A polgármesternek lehetett kapcsolata a Regionális Környezetvédelmi Központtal, mert végül eljárásbeli hibákra hivatkozva az vétőzött. A HM erre erőszakosan megpróbálta megkerülni a helyi környezetvédelmi szervet, ezzel sikerült magára haragítania a teljes környezetvédelmi apparátust, beindult a hivatali packázás. Keleti György tehetetlen volt, hivatali ideje végéig egy kapavágást nem tudott tenni radarügyben.

A '98-ban győztes Fidesz a hadügyet kiadta árendába a kisgazdáknak. Szabó János folytatta a küzdelmet a környezetvédő lobbival, négy évbe került, mire 2002. március 21-re sikerült tető alá hoznia a jogállamiságot megkérdőjelező kormányrendeletet, miszerint a HM önmagának engedélyezheti a katonai beruházásokat. A Fidesz-kormány az összes szükséges engedélyt beszerezte, a tárgyalásokat lefolytatta a gyártóval, a NATO beruházási ügynökségével, a partner Csehországgal. A négyoldalú szerződés aláírása már a 2002-ben győztes szocialista kormány képviselőire maradt. Juhász Ferencnek nem maradt más dolga, mint radart építeni a Zengőre.

Az ellenzékbe került Fidesz és MDF Illés Zoltán és Karsai Péter vezényletével partnereket keresett és talált arra, hogy permanens kampány keretében betartsanak a szocialistáknak radarügyben, függetlenül attól, hogy a beruházás elhúzódnása milyen erkölcsi és anyagi károkkal jár az országra nézve. Létrehozták a Civilek a Zengőért Mozgalmat, megindult a radar elleni tiltakozás. A CZM aktivistái mindent megtanultak amit a Greenpeace-től meg lehetett tanulni, a HM kommunikátorai semmit nem tanultak, alibi „lakossági fórumokon” – ahol a termet rendre a CZM tüntetésvégrehajtói töltötték meg – szenvedtek sorozatosan csúfos kommunikációs vereséget. A kivitelező számára képtelenek voltak az építési területet biztosítani.

Medgyessy Péter a világon egyedülálló módon egy négyoldalú nemzetközi szerződés felülvizsgálatára „független” bizottságot alakított. A Láng-bizottság a semlegesség álcája mögé bújva végül nem javasolt semmi használhatót. Közben a kormány élére a dinamikusabbnak tűnő Gyurcsány Ferenc került. Az ember azt hihette, ő végre építtetni fog, és nem süllyed el a parttalan viták mocsarába. De nem. Meghosszabbította a bizottság mandátumát, és kérte, vizsgálják meg a radar „síkvídedi” elhelyezésének lehetőségét.

A bizottság megint „semlegesen” jelentett. A köztársasági elnök választáson a Védegyelet és Sólyom László a radar elleni tiltakozásban rejlő politikai marketinglehetőségeket is maximálisan kihasználva legyűrte Szili Katalint, Sólyom így nem utolsósorban a radar mikrohullámain is beszörfözött a Sándor-palotába. Közeledtek a 2006-os választások. Gyurcsányék időhúzósa következtében az építési engedélyek érvényessége lejárt, viszont jött a nagy ötlet: Tubes. Nem értettem, ha három kistelepülésen szervezett ellenálláson megbukott a Zengő, miért gondolták, hogy a 160 ezer lakosú Pécs nem alkalmas még nagyobb ellenállás szervezésére. A HM megint eljárási hibák tömegét követte el, lehetőséget adva ezzel az azonnal megszervezett Civilek a Mecsekért Mozgalomnak, hogy ne csak a lakosság tudatlanságával éljen vissza, hanem a joggal is éljen.

Itt már az ellenálláshoz egyetemi professzorok adták a nevüket pártfüggetlenségüket hangoztatva, aztán hogyan, hogyan nem, Fidesz-jelöltként indultak a 2006-os parlamenti választásokon. Eredménytelen helyi népszavazást követően a 2006-os parlamenti és önkormányzati választás is a radar elleni tiltakozás jegyében telt. A szocialisták azonban kaptak újabb négy évet, hogy radarügyben valami határozottat lépjenek. Nem tették, minden törekvésük megtört a CMM ellenállásán. Szekeres Imre négy éve újabb kudarc volt a radartelepítés ügyében úgy, hogy közben az ellenzék minden választáson learatta a radar elleni tiltakozásból származó sikereket.

A 2010-es választásokon a Fidesz nem ismert kompromisszumot ebben az ügyben sem, kellett a kétharmad. Még az önkormányzati választásokat közvetlenül megelőzően is előhúzták a radarkártyát, Hende Csaba felnyitotta a Tubesen Páva Zsolt által elhelyezett sorompót, kulcsát ünnepélyesen átadta a CMM-es Vicze Csillának.

Nem lehet csodálkozni, hogy a Fidesznek nem maradt racionális megoldása a radartelepítésre. Az országnak van tíz középhegysége, számtalan hegycsúccsal Írottkötől Nagy Milicig. A három radar közül egynek tudunk alkalmas helyszínt biztosítani, a másik kettőt a Kárpát-medence aljára, 100 méteres tengerszint feletti magasságon helyeztük el. A Föld görbülete miatt a „síkvidéki” radar 100 km-en a 870 méternél, 200 km-en a 3 km-nél, 300 km-en a 7 km-nél alacsonyabban repülő eszközöket nem látja.

A NATO bele fog törődni a medinai helyszínbe is, de látva ezt a több mint tízéves vajúást, nem nyilvánosan, csak zárt körben meg fogja állapítani, hogy a Magyar (Köztársaság) továbbra is kiszámíthatatlan és beszámíthatatlan.

A szerző nyugállományú katona

Forrás:

[Népszabadság Online](#)